



Special: Weidevogels en overzomerende ganzen

NIEUWSBRIEF

MAART 2019

VOORWOORD

In deze speciale uitgave van de FBE Nieuwsbrief wordt ditmaal uitgebreid aandacht besteed aan het thema: weidevogels en overzomerende ganzen. Aanleiding hiervoor is het vinden van een goede balans tussen enerzijds de inspanningen die worden geleverd in het kader van de beoogde ganzenreductie maar anderzijds ook in het creëren van voldoende rust voor weidevogels en andere beschermde bodembroeders tijdens de broedperiode. In grote delen van het westen en noorden van de provincie komen weidevogels voor en vindt ganzenbeheer plaats. In de meeste gevallen gebeurt dat probleemloos, maar in 2018 heeft zich een aantal incidenten voorgedaan waarbij de intensiteit en de wijze van uitvoering van het ganzenbeheer verstoring van weidevogels veroorzaakte. In deze Nieuwsbrief willen we graag uw aandacht vestigen op deze problematiek en u een aantal handreikingen en aanbevelingen doen waarop u kunt letten tijdens het (ganzen)beheer.

Wij gaan voor een weidevogelrijk en ganzenluw Utrecht. Helpt u mee?





GRAUWE GANZEN EN WEIDEVOGELS

Overzomerende ganzen veroorzaken in de provincie Utrecht aanzienlijke schade aan de landbouw en vormen in bepaalde delen van de provincie een risico voor de luchtverkeersveiligheid van Schiphol Airport. Om die reden zijn er tezamen met een breed scala aan (maatschappelijke) organisaties vertegenwoordigd in het Projectteam Ganzenbeheer Utrecht, stringente beleidsdoelen geformuleerd ten aanzien van het beheer van deze ganzensoorten. Door middel van een intensief beheer o.a. door legselreductie, afschot en ruivangsten maar ook door de ontwikkeling van alternatieve beheermethoden wordt getracht de ganzenpopulatie naar een aanvaardbaar niveau te brengen. De hiervoor noodzakelijke intensieve uitvoering van het ganzenbeheer kan in sommige gevallen echter op gespannen voet staan met de realisatie van andere (natuur)belangen.

Vogelbescherming Nederland heeft in april 2018 bezwaar gemaakt tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Utrecht waarmee ontheffing wordt verleend van het verbod op het doden van grauwe ganzen (*Anser anser*) in de provincie Utrecht voor de periode tussen 1 maart en 1 november gedurende de jaren 2018 en 2019. Aanleiding voor het bezwaar waren situaties waarbij geconstateerd werd dat de intensiteit van het beheer van ganzen in enkele specifieke locaties een versturende werking heeft op vestigende of al broedende weidevogels.

Dit bezwaar is op 29 mei jl. behandeld door de Adviescommissie Bezwaarschriften Provincie Utrecht. De Adviescommissie heeft betrokkenen (Vogelbescherming, Faunabeheereenheid en provincie) geadviseerd om te bekijken welke praktische oplossingen er mogelijk zijn om herhaling van conflicten tussen enerzijds weidevogelbescherming en anderzijds maatregelen om aantallen ganzen, te voorkomen.

De provincie heeft tezamen met de Faunabeheereenheid verschillende mogelijkheden om conflicten tussen weidevogels en beheer en schadebestrijding bij met name ganzen te beperken, afgewogen. Ze komen tot de conclusie dat op dit moment het direct informeren van de ontheffinggebruikers de meest doelmatige weg is. In deze Nieuwsbrief geven we hieraan invulling. Het instellen van verboden of het toevoegen van extra voorwaarden aan weidevogelbeheer, zal naar verwachting de weidevogels niet helpen en kan contraproductief werken bij de realisatie van de ganzendoelstellingen.

WEIDEVOGELS ONDER DRUK

In Utrecht wordt op ruim 13.000 hectare aan actief weidevogelbeheer gedaan. In deze zogenaamde weidevogelkerngebieden broedt op dit moment ongeveer 75% van de Utrechtse weidevogels. Maar gelukkig zijn weidevogels ook nog buiten deze weidevogelkerngebieden aan te treffen en daar zijn we trots op! Ondanks alle inspanningen van boeren, terreinbeherende organisaties, weidevogelcollectieven, jagers en de overheid neemt het aantal weidevogels nog steeds verder af. Weidevogels zijn daardoor kwetsbaar en intensieve verstoring o.a. als gevolg van beheer- en schadebestrijding kan, naast bijvoorbeeld factoren als predatie, de afname van het aantal insecten in de kuikenfase, weersomstandigheden of de vermindering van geschikt broedhabitat door intensief landgebruik ertoe bijdragen dat het broedsucces van deze kwetsbare bodembroeders verder afneemt.



WEIDEVOGELS EN VERSTORING

Weidevogels zijn tijdens het broedseizoen extra kwetsbaar voor verstoring. Het is juist om die reden dat de wetgever heeft bepaald dat opzettelijke verstoring van andere soorten dan waarvoor ontheffing is verleend in niet is toegestaan, tenzij de verstoring geen wezenlijke invloed heeft op de staat van instandhouding van die soorten. Omdat de problemen met grauwe ganzen ook immens groot zijn wordt er op veel plaatsen tegelijk aan ganzenbeheer gedaan. Als daarbij overal géén of onvoldoende rekening wordt gehouden met de aanwezigheid van weidevogels en andere kwetsbare (bodembroedende) vogelsoorten neemt de kans op wezenlijke verstoring aanzienlijk toe. De verstoring van de weidevogels kan overigens ook tot gevolg hebben dat niet alleen het verbod op verstoren wordt overtreden, maar ook het verbod op het opzettelijk vernielen van nesten en rustplaatsen. Dit verbod omvat namelijk niet alleen de nesten en rustplaatsen zelf, maar ook de functionele omgeving die nodig is om het broeden en rusten succesvol te laten zijn. Verstoringen die leiden tot een aantasting van de functionaliteit van de broed- en rustplaatsen worden gezien als vernielen. Hiervan zal sprake zijn als er verstorende activiteiten worden uitgevoerd tijdens de broedperiode, waarbij broedende vogels na afloop van de activiteiten niet terugkeren naar hun nest of het tijdelijk verlaten het voortplantingssucces vermindert. Deze Nieuwsbrief heeft als bedoeling om beheerders van ganzen te wijzen op zorgvuldig handelen. Voorafgaand aan acties is het daarom noodzakelijk om zich bewust te zijn van de aanwezigheid van weidevogels en het beheer hierop af te stemmen.

HOE KUNT U MEEHELPEN

Intensieve betreding, grotere gezelschappen, langdurige aanwezigheid, grote aantallen schoten en de aanwezigheid van loslopende (jacht)honden in het veld dragen in het algemeen niet bij aan de voor weidevogels noodzakelijke rust tijdens het broedseizoen. Mochten er in uw jachtveld weidevogels of andere kwetsbare bodembroeders voorkomen, stem dan uw inspanningen met betrekking tot beheer- en schadebestrijding hierop af. In ieder geval is het niet verstandig om 'vaste' (schiet)hutjes direct grenzend aan weidevogelkerngebieden of gebieden waarop beheersovereenkomsten weidevogelbeheer zijn afgesloten te gebruiken.

BETEKENT DIT DAT U HELEMAAL NIET MEER KUNT OPTREDEN?

Rekening houden met weidevogels betekent zeker niet dat u daardoor niet meer aan beheer en schadebestrijding zou kunnen doen resp. geen ganzen meer kunt schieten tijdens het weidevogelbroedseizoen. Wél betekent dit vooraf nadenken bij de planning van uw beheer(activiteiten) en het maken van slimme keuzes ten aanzien van vragen als: wanneer treed ik op, waar treed ik op, met welke frequentie treed ik op en laat ik mijn jachthond wel of niet vrij verloren zoeken op die verre gans? Kortom: vragen die niet achter het bureau zijn te beantwoorden en waarvoor ook geen eenduidige oplossingen bestaan maar alleen beantwoord kunnen worden door goed de praktijksituatie te kennen en deze in ogenschouw te nemen. Goed overleg met uw boeren, de agrarische natuurvereniging of het weidevogelcollectief kan hier verder aan bijdragen. En o ja, vergeet afstemming met u jagende burens vooral ook niet: een goede buur is immers beter dan een verre vriend!





WAT TE DOEN MET VERJAGENDE MIDDELEN?

Om in aanmerking te komen voor een schadetegemoetkoming gelden er bepaalde regels ten aanzien van het plaatsen van werende middelen en het aantal keren dat per week met het geweer is opgetreden om die schade te voorkomen dan wel te beperken. Voor percelen met blijvend grasland stelt het Faunafonds de volgende voorwaarden: op schadepercelen (*d.w.z. percelen waarop schade is ontstaan en door de agrariër zijn aangemeld bij het Faunafonds na betaling van het daarvoor geldende behandelbedrag*) dient minimaal twee keer per week schade bestreden te worden door middel van afschot van de schadeveroorzakende diersoort in de periode dat er schade wordt veroorzaakt. Aanvullend volstaat verjaging door menselijke aanwezigheid. Het plaatsen van werende middelen zoals vlaggen, linten, vogelverschrikkers, zoomlinten etc. is op blijvend grasland niet vereist. Indien er evenwel sprake is van bouwland, pas ingezaaid grasland of andere kwetsbare gewassen dan is de inzet van zowel visuele als akoestische middelen in voldoende aantallen voorgeschreven.

TOT BESLUIT

We stellen uw medewerking aan de uitvoering van het ganzenbeheer bijzonder op prijs en hopen middels deze nieuwsbrief u van extra informatie te hebben voorzien die bijdraagt aan alle reeds verrichte inspanningen gericht op de verbetering van het broedsucces van 'onze' weidevogels. Aan het einde van het broedseizoen 2019 zal bekeken worden of het aantal incidenten van verstoring van weidevogels bij ganzenbeheeracties is afgenomen. De ervaringen zullen dan meegenomen worden bij het opstellen van het nieuwe "Faunabeheerplan onderdeel ganzen".

Mocht u nog vragen hebben over dit onderwerp dan kunt u contact opnemen met de provincie Utrecht: wnb@provincie-utrecht.nl of de Faunabeheereenheid Utrecht via: info@fb utrecht.nl

